

T I T. VI.

Van de Gerichtelyke Klachte.

[Voor dato van dit Landrecht scheidt deze manier van procederen niet in gebruik te zyn geweest, immers niet in den Ryke van Nymegen en Ampte van tusschen Maas en Whaal, als hier voor *Tit. 2. Art. 1. n. 7.* gezegt is.]

A R T. I.

De Gerichtelycke klachte heeft plaets, soo wanneer ymant vreesst in 't besit of gebruyck van eenigh goedt of Recht storange of verhinderinge te sullen lyden, ofte albereyts daer inne eenige storange, verhinderinge of indracht geleden heeft of lydende is, of uyt het besit van syn Goedt of met geweld of anders feytelycker wyse gefet is, mitsgaders soo wanneer ymant eenigh gereet Goedt afgenomen of eenigh geweldt in syn Persoon of eenige andere dadelycke Injurie aengedaen is.

I N H O U D.

1. *Klagte over geveesde of geledene storange raakt alleen de suammiere possessie.*

2. *Ter*

2. *Ter bekoming van de plenaire posfesfie moet by Inleiding geprocedeerd worden.*

1. [*De Gerichtelyke klagte heeft plaats &c.* By dezen Articul worden opgeteld, de zaken, dewelke by Gerichtelyke klagte moeten of kunnen aangevangen worden; terwyl egter de onderscheide wyze van behandeling, na de natuur der actien by de volgende Articulen is bepaald. Ondertuffchen blykt klaar, dat dezen Titul, voor zoo veel de gevreesde of reeds gepleegde storing in het gebruik van iemands goederen aangaat, alleen handelt over de *summiere posfesfie*, en dat dus, in 't behandelen der zaken, alleen te letten staat, dat men niet verder kome, dan de bejaarde posfesfie of wettigen titul derzelve aan de eene zyde, en de turbatie of vrees van storing binnen jaar en dag aan de andere zyde, te bewyzen, zonder zig met bewyzen van eigendom op te houden. *Rechten van 't Over-Quart 3. deel 2. Tit. 1. §. Art. 4. & 27. Reglem. over de manier van procederen voor den Hove Art. 40. & 41.* Want by den vorigen Titul van In- en Uitleiding is gehandeld, hoe geprocedeerd moet worden, om den eigendom of *plenaire posfesfie* van eenig onroerend goed, of recht dat een ander bezit, te bekomen, en hem dus door heter recht, dat is ten vollen posfesfoir, daar uit te flyten.]

A R T. II.

Die gene, dewelcke reden heeft te vreesen, dat hem foodanige storange of verhinginge in syn besit sal aengedaen werden, te weten, wanneer ymant hem vermeten of beroemt heeft sulcks te doen,

doen, mach daer over eene schriftelycke Klachte doen aen den Richter, ende versoecken Bevel of Verbodt, dat hy hem des wachte, ende daer van onthoude, op sekere pæne by hem te verbeuren ten profyte van den Heer, latende den Klager syne klachte voor den Officier verborgen ende door den Landtschryver of Secretaris registreren.

I N H O U D.

1. *Art. 2. en 3. uit de Rechten van 't Over-Quartier overgenomen.*
2. *Klagte over geveerde storing, wanneer te pas komt.*
3. *— is een species actionis injuriarum.*
4. *— in wat form dezelve geschied en vervolgd word.*
5. *— strekt tot verkryging van een mandement poenaal.*
6. & 7. *Hoe de Klagtverburging geschied.*

1. [Gelyk dit Landrecht in veele poincten scheid genomen te zyn uit de Rechten van 't Over-Quartier, zoo komen deze 2. en 3. Articulen ook genoegzaam woordelyk over een met dezelve *Land- en Stad-R. 3. deel Tit. 2. §. 1. Art. 1.* Of schoon zig aldaar de Gerichtelyke Klagte ook uitstrekt tot verscheide zaken, waar over, volgens dit Landrecht, by Inleiding moet geprocedeerd worden.]

2. [Die geene, die reden heeft te vreezen, dat hy in zyn bezit. Wanneer iemand oordeeld eene tegenswoordige possesie van eenig goed met 'er daad te hebben, of met zyn gemoed te bezitten, en een ander zig vermeest of beroemd, dat hy mede een recht tot zoodanig

zoodanig goed heeft, en dien bezitter het vrije gebruik niet te zullen laten, maar hem, daar in te zullen hinderen, door, by voorbeeld: over zyn land te ryden, of zynen uitweg af te tuinen, of af te graven, en diergelyke daden te plegen, vermag zoo een bezitter, vrezende, dat hy, *buiten figuur van rechten* gestoord, en dus tot resistentie en dadelykheden gebragt zou kunnen worden, daar over klagen. En is deze manier van procederen, dus als een *mandement in cas van maintenance*; waar van spreekt Wassen. *pract. judic. Cap. 12. n. 1. & 25.*; en geïntroduceerd om de publicque ruste te bewaren en te beletten, *ne partes a verbis ad arma veniant. Nederl. Adv. 4d. pag. 321.* Welk recht van *maintenue* en verdere possessioire middelen alleen toekomen aan waare bezitters, en niet aan de geen, die voor anderen in bezitting zyn, gelyk Huurders of Pagters. Huber *Hedend. Rechtsgel. 2. Boek pag. 256 n. 5.*] Men kan hier by observeren, dat de klagte waar van in dezen Articul gesproken word, eerder gerekend moet worden te zyn een *species actionis injuriarum*, als wel *spolii*. Vermids het cas van spolie een storing voorondersteld, dewelke niet *met woorden*, maar *door daden* geschied, volgens de leere der D. D. te vinden by Barboza *in loc. comm. voc. turbare §. 2. adde Schomak. part. 1. Conf. 21. n. 6. & 7.*

4. [*Een schriftelyke klagte doen aan den Richter.* Deze klagte word eigentlyk geadresseerd aan het Gericht van zodanig Ampt, Heerlykheid of Gericht, waar onder het quaestieuse parceel goeds gelegen is, en geïntituleerd:

” Gerichtelyke Klagte den Hoog Adelyken, Wel-
 „ Edelen en waarden Land Gerichte des Ryks van Ny-
 „ megen (*of ander Gericht*) geëxhibeerd, en overge-
 „ geven uit den naam en van wegens A., klager ter
 „ eehre;

op en tegens

„ B.

„ B. Inwoonder des Kerspels - - - Beklaagden ter
„ andere zyde

Wordende voorts dezelve klagte geïnstrueerd, als eene ordinaire schriftuur van aanspraak, met applicatie van het nodige bewys en gepaste conclusie. Vervolgens presentieerd men Request aan den Richter, met applicatie der klagte en verzoek, om die copielyk te stellen in handen van den beklagden, met zodanig bevel als deze Articul opgeeft. Dit bevel door den Richter, by appointement op het Request en klagte, gegeven en daar by eene boete, op zodane wyze als hier na op Art. 18. gezegt is, bepaald zynde, bevorderd de Klager daar van de Infiuatie.]

5. [*Bevel of verbot, dat by hem des wagte, en daar van onthoude op zekere poene by hem te verbeuren.* Dit word in Rechten anders een *mandement poenaal* genoemd, en is eigentlyk een extraordinaris middel van justitie, dat niet gebruikt word, als in zaken van zodane natuur, waar tegens men, door ordinaire wegen van Rechten, geen oppositie doen kan. Merula *lib. 4. Tit. 95. Cap. 5. n. 7.* Mr. T. Boey *Woordentolk verb. Poenaal.* En word na Landrechten verleend in zaken, wanneer iemand, onder dekzel van recht, by wegen van feytelykheid, *non servato juris ordine*, een ander poogt te oppresseren en te verdrukken. Gail *lib. 1. obs. 13. & seqq.* Zie verders over 't impetieren van mandementen poenaal, Voet *ad ff. Tit. de interdikt. §. ult.*]

6. [*Latende den klager zyne klagte — verburgen.* Volgens de algemeene uitdrukking van dezen Articul, maakt het geen onderscheid, of de klager onder het Territoir van den Richter geërfd is, dan niet, maar scheid hier veel eer de borgtocht gerekend te worden tot de natuur der klagte te behoren: vergelyk Goris *ad Consuet. Velav. Cap. 12. Art. 2. & 3.* Zodane ver-

burging geschied met verband van een parceel ongereed goed, of het stellen van personele borg, onder de clause; " ten einde, in cas van onvermoedelyke succumbe, de beklagde daar aan kan verhalen het effect van zodane sententie, als tegens den Impetrant, over die zaak mogt obtineren, onder verband en submissie, als na rechten." Welke borgtocht de klage bygevoegd word.]

7. [*Voor den Officier.* Dat is voor den Officier en Gerichtsluiden, en dus voor geene Erspagteren, hoewel anders voor dezelve mede ongereede goederen kunnen verbonden worden, volgens *Tit. 20. Art. 10.* Wordende gemeenlyk in de practyk alle borgtochten Gerichtelyk gerequireerd, en, wanneer van *Gerichtelyke borgtochten* gesproken word, geene verstaan, die voor *Erspagteren* gepasseerd zyn. Zie sententie van den Hove d. d. 12. December 1772., waar by, in zake van den Graaf van Wyckraad, een appel defert is verklaard, om dat de Acte van Verburging voor Erspagteren, schoon met verband van ongereed goed geschied was, daar de ampliatio der Ordon. op de appellen d. d. 15. April 1761. een *Gerichtelyke Verburging* requireerd; en kan de reden van dien niet alleen hier in resideren, dat voor *Gerichtelyke*, zelfs in cas van renuntiatio aan een procedure, voor de kosten het Beschut kan aangeboden, en voor *Erspagterlyke*, maar by Peinding, die ligter oppositio leid, geprocedeerd worden, maar ook om dat Gerichtelyk gepasseerde actens altyd minder critiques onderhevig zyn.]

[*Registreren.* De Registratuur is niet alleen noodkelyk, in cas 'er ongereede goederen verbonden zyn, om die te affecteren, maar ook in andere gevallen om altyd, in cas van vermis, extract uit het Prothocol te kunnen bekomen.] *Land-R. van Vel. Tit. 12. Art. 2.*

A R T. III.

Waer tegens indien den Beklaeghde mochte komen in oppositie, ofte doen eenige weder spraeck, soo sal den Richter den Beklaeghde op aenhouden van den Klager tegens sekeren dagh bescheyden voor den Gerichte, om syne redenen ende de tegenredenen van Parthyen gehoord synde, Recht te verwagten na behooren, met last dat hy middelerwyle tegens den Klager, noch op de srydige Goederen niets sal doen of ondernemen.

I N H O U D.

1. *Wat kragt dit Richterlyk Gebod heeft.*
2. *Hoe de oppositie daar tegen geschieden moet.*
3. *Hoe de zaak aan de Bank komt.*
4. *En manier van procederen.*

1. [*Waar tegens.* By het verbod dat aan den Beklaagden door den Richter, in dezen, geschied, word in 't geheel geene Clausul gevoegd, dat, zoo de Beklaagde redenen ter contrarie magt hebben, by dezelve binnen zekeren termyn moet opgeven, maar is een Beklaagde verpligt, wanneer hy oordeeld tot de bedrygde handelingen be-
regrigd te zyn, zig tegen de klage en verbod in oppositie te stellen; en dus ziet men ligt, dat het Richterlyk Gebod alhier, ten einde de goede ordre en rust niet worde gestoord, maar geconserveerd blyve, de kragt van een sententie gegeven word, waar tegen men zig niet dan op eene rechtelyke wyze, in oppositie mag stellen.]

2. [*In oppositie of doen eenige wederspraak.* Gelyk de Klage aan het Gericht geardresseerd, en het verbod door den

den Officier geschied is, zoo moet de acte van oppositie ook voor den Officier en Gerichtsluiden gepasseerd worden, het welk geschied onder de Clausele *om redenen, ten dage dienende nader en breder te deduceren*; van welke oppositie de Beklaagde bezorgd, dat de Insinuatie aan Klager geschied, om te kunnen handelen als het behoort.]

3. [*Tegens zekeren dag bescheiden voor den Gerichte.* De Klager presenteerd dus Request aan den Officier, geeft van de procedure kennis en verzoekt extraordinair Gericht van drie Gerichtsluiden of Schepenen volgens Art. 11. *seq.*, en handelt voorts als *Tit. I. Art. 7. n. 5.* aangetekend is. wordende intusschen aan den Beklaagden gelast om middelwyl tegens den Klager of de srydige goederen niets te ondernemen,] 't welk ten Hove *Mandement van statering* genoemd word.

4. [*Om zyne redenen.* Ten dage dienende word de Beklaagde gewagt tot het geven van genoegzame redenen van oppositie en by dezelve wacht geconcludeerd, *dat, by gebrek van dien, het Richterlyk Gebod zal blyven stand houden*; waar na de Klager dat gebod door het lezen der Klagte justificeerd en van de oppositie daar tegen ondernomen doet blyken, voorts van wegens den Beklaagde zyne redenen van oppositie ter rolle gedicteerd of overgegeven worden, met eene Conclusie tot *opheffing van het Richterlyk Gebod, en dat zal worden verstaan genoegzame redenen van oppositie gegeven te zyn*: Hier tegens door den Klager mondeling geantwoord en nogmaals geconcludeerd zynde, *dat geene genoegzame redenen van oppositie zyn gegeven*, procederen parthyen voort by *Replicq* en *Duplicq*, waar na de zaak *de plano* word gedecideerd; en dus is deze manier van procederen conform met die tusschen executie en oppositie, waar van op *Tit. 12. infra Art. 8.* gesproken word.]

A R T. IV.

Die in 't besit of gebruyck van syn Goedt
of

of Recht albereyts eenige storinge, ver-
hinderinge, of Indracht geleden heeft,
of lydende is, ook die met geweldt of
anders feytelycker wyse buyten Forme
van Rechten uyt syn Besit gesteld is,
mach van gelyken daer over doen eene
schriftelyke klachte aan den Richter,
mits deselve verborgende, met versoek
dat den Beklaegde sal worden gelast,
sodanige storinge, verhinderinge of In-
dracht kost- ende schadeloos af te doen,
of syn ongewaerde handt van 'tingeno-
men Goedt af te trecken, ende de Kla-
ger het besit daer van weder over te
geven, voorts syn goedt vredelyck, ge-
rustelyck, ende ongemoeyt te laten ge-
bryuken of genieten, alles na de faecke
vereyscht.

I N H O U D.

1. Voorbeelden van Indracht in iemands recht gedaan.
2. Clandestine Spolie.
3. Een Bezitter mag zig met ter daad tegen Spolie mainti-
neren.
4. Form van klagte over geledene storing &c.
5. Manier van Verborging der klagte,
6. Die op last van een ander Spolie hegaat, is evenwel ex
proprio capite aansprekelyk.
7. Onderscheide Form van Conclusien, in cas van geledene
Spolie.

Zie Rechten van Rurm. p. 3. Tit. 2. §. 1. n. 2.-3.
Wesenb. Parat. uti possid. n. 5. Wassenaar Pract. ju-
dic. Cap. 12. n. 6.-7. Mr. J. van den Bergh Nederl.
Advysb. 4. d. Conf. 107. p. 275.

1. [*Of regt.* Het geen op verscheidene wyzen geschieden kan; by voorbeeld: een Erfgenaam eigener gezag eenige goederen met ter daad aanvaardende, die hy uit handen van een Erfuitter ontfangen moest, doet daar door Indracht in het recht van den Erfuitter; *Argum. Tit. 24. Art. 1. infra.* Ook begaat een Erfgenaam Spolie, wanneer hy zig de administratie der goederen onderwind, die een ander in tocht bezit, of schoon die zyne tocht niet verburgd hadde. *Schraff. in Cod. Geln. Zutph. voce Spolie n. 6.*]
2. [*Of anders.* Dat is ook, door op eene clandestine of heimelyke wyze, de posfessie van een goed te nemen, en den voorigen bezitter daar buiten te houden, en hem te weeren zonder daar toe regtelyke wegen in te slaan, *ut in L. 13. ff. quod met. causa. Goris ad Conf. Velav. Cap. 8. Art. 3. Glossa 3.*]
3. [*Mag van gelyken daar over &c.* Over reeds gepleegde storing mag op dezelfde wyze een klagte gedaan worden, als ten aanzien van gevreesde storing gezegt is. Dit *mogen* involveerd dus geene noodzakelykheid om te moeten klagen, vermids een Bezitter zig ook in zyn recht maintaineren, en zig 'er met ter daad tegenstellen en verweeren, ofte zig daar toe te swak vindende, terstond daar na, weder in zyn vorig bezit treden mag. *Waffen. Pract. judic. Cap. 14. n. 11. Rechten van 't Over-Quartier 3. d.2. Tit. §. 1. Art. 21.*, alwaar eenen Bezitter, die met geweld uit zyn goed gezet is, zelfs vryheid heeft om zyn wederparthy binnen den derden dagb daar wederom uit te dryven. *ibid. Art. 26.*]
4. [*Eene schriftelyke Klagte.* Hoe deze klagte geïnstrueerd en geadresseerd word, is bevorens Art. 2. gemeld, en komt daar mede, except de conclusie, allerdings overeen; zulks dat de Klager verhaal doet van
zyn

zyn vredig bezit en gebruik voor de stoornisse, en van de nieuwigheid en beletzel hem daar in binnen 'sjaars aangedaan. Vergelyk *Rechten van 't Over-Quart. loc. cit. n. 4.*]

5. [*Mids dezelve verborgende.* Hier staat niet uitgedrukt, of die verborging *Gerichtelyk* of voor *Erfpagteren* moet gesteld worden, dog dewyl alhier dezelfde reden is tot het stellen van cautie, *als supra Art. 2.*, is het ook te praesumeren, dat de Wergever eene gelyke *Gerichtelyke* cautie zal bedoeld hebben, of schoon *in praxi* ook cautien voor *Erfpagteren* gepasseerd, ge-admitteerd worden.]
6. [*Met verzoek dat den Beklaagde zal worden gelast.* Dit verzoek geschied by *Request*, als *Art. 2.* gezegt is. En staat te letten, dat een arbeider, op last van een ander, al was het zelfs in tegenswoordigheid van den Lastgever, *Spolie* committerende, egter *ex proprio capite* aansprekelyk is. *Schraff. Cod. Geln. Zutph. voce Spolie n. 4.* Wassenaar *Pract. judic. Cap. 13. n. 20.* Ook heeft in materie van *Spolie*, als een *species delicti* geen interventie plaats. Ziet verscheide 's Hoves sententien by *Schraff. loc. cit. Art. 5.*]
7. [*Alles na de zake vereischt.* Dus moet de conclusie genomen worden na de natuur der zaak, want het is notoir, dat, in cas van simple storing in een rustig gebruik, niet kan geconcludeerd worden, als in het geval daar men fytelyker wyze uit het bezit van 't geheele goed of een gedeelte van dien gesteld is. En daar in het eerste geval conclusie genomen word *om de storing, turbel en indragt, in Klagers rust en vredige posjesie en het gebruik van zyn parceil, kost en schadeloos af te doen, en de klager hetzelfde vredelyk, gerustelyk en ongemoeid te laten gebruiken en posjederen, cum expensis.* Ofte &c. Concludeerd men in

het tweede cas, dat by sententie zal worden verstaan : dat de Beklaagde den Klager te onrecht in zyn goed en gerechtigheid geturbeerd, en daar van gespolieerd heeft, en dat dezelve zal worden gecondemneerd hetzelfde goed te restitueren, en zyn ongewaarde band daar van af te trekken; voorts te vergoeden alle schaden en interessen, by den klager, ter zake van dien, geleden en nog te leiden. Waar by nog aan te merken is, dat, zoo iemand uit het bezit van een Huis gesteld is, waar in zig gereede goederen bevinden, of dat bewysfelyk kisten en kisten geopend zyn geworden, of dat den gespolieerden de regte waarde niet kan worden geresitueerd, hy mede kan concluderen, dat de beklagde zal worden gecondemneerd; den klager te restitueren ende te redintegreren die possessie van hetzelfde Huis, met al het geene daar in was, tyde dat de Beklaagde, den klager daar af spolieerde, midsgaders alle schaden en interessen by den klager, ter zake van die Spolie geleden en nog te leiden: En dat de Klager tot den Eed zal worden geadmitteerd om dezelve schade, des noods juramento in litem te verklaren. Wassen. Pract. judic. Cap. 14. n. 1. 2. & 3. of op te geven, welke goederen hy is kwyd geraakt, en hoe veel die waardig zyn. Utrechtsche Consult. 1. deel Conf. 4. n. 27. add. Gail lib. 2. obs. 175.]

A R T. V.

Welck den Richter dienvolgens aen den Beklaagde by Apostille sal lasten ende bevelen, met toeschickinge van de copie van de Klachte ende bygevoegde bewysstucken, met de clausule, ten ware hy rede-

redenen hadde ter contrarie, die hy binnen de veertien dagen na de insinuatie schriftelyk aan handen van den Officier of ten Comtoire des Landt-Schryvers of Secretaris sal hebben over te geven.

I N H O U D.

1. *Effect van 's Rechters bevel.*
2. *De Insinuatie word door Klager zelfs bevorderd.*
3. & 4. *'t Bericht word aan 't Gericht geaddresserd.*

1. [*By Apostille zal lasten en bevelen.* Zodanig appointement houd maar in zig een simpel bevel, en heeft alleen de kragt van een bloot dagement, om, zoo hy defensie vermeend te hebben, dezelve in veertien dagen op te geven, en vind dus ook geen executie, voor dat de termyn van veertien dagen omgelopen, en van wegens den Beklaagden geen Bericht is ingediend geworden. *Rechten van 't Over-Quart. loc. cit. n. 33. vid. etiam Mr. T. Boey Woordentolk voc. Mainti-nue.*] Zodanig bevel word in *praxi* genoemd een *mandatum cum clausula*. Stryck in *us. mod. ff. de Interdict. §. 3.* zie ook *Land-R. van Vel. Tit. 12. Art. 2.*
2. [*Met toeschikkinge van een Copie.* De Officier stelt wel by appointement, dat de klagte gesteld word in handen van den Beklaagde, dog de Insinuatie moet de klager zelve bevorderen.]
3. [*Binnen veertien dagen na de Insinuatie.* vid. Aantekening *Tit. 2. Art. 5. n. 3. & Tit. 3. Art 9. n. 1.*]

4. [*Schriftelyk*. Dat is by Bericht, houdende adres aan het Gericht en bekleed met behoorlyke bewyzen, en gepaste contra conclusie.]

A R T. VI.

Indien den Beklaagde als dan binnen de voorsz. veertien dagen geen Bericht overleverte, sal sodanig bevel of gebodt effect sorteren, ende by den Richter ter Executie geleyt worden.

I N H O U D.

1. *Hoe het verzuim van Beklaagde bewezen word.*
 2. *Hoe de Executie geimpetreerd word.*
1. [*Zal zoodanig bevel of gebodt effect sorteren*. Na verloop van den gestelden termyn krygt *het bevel* van den Officier dus de kragt van een sententie, wordende het verzuim van den Beklaagde bewezen, door een attest van den Landschryver of Secretaris, dat het Bericht niet ingekomen is.]
2. [*Ende by den Richter ter executie gelegd worden*. Gelyk een Richter gehouden is alle sententien ter executie te stellen en te bezorgen, dat een ieder door de promptste middelen van rechten, tot het geene hem toeërkend is, geholpen worde *Tit. 1. Art. ult.*; zoo is hy ook verplicht dit bevel of gebod executie te doen gewinnen, en daar toe, des nodig, de sterke hand te bieden. Deze form om het gebod te executeren gaat verder dan
- de

de executie op een sententie, want daar uit kragt van sententie maar Beschut mag aangeboden worden, volgd alhier dadelyke herstelling. *Rechten van 't Over-Quart. loc. cit. n. 6. van Veluwe Tit. 12. Art. 7.* Men præsenteerd dienvolgens Request aan den Richter, en verzoekt autorisatie op Schout en Gerichtsluiden of Schepenen om het gebod ter executie te stellen; ook verzoekt men wel verschryving van 't Gericht, ter plaatze daar het goed gelegen is, om door en ten overstaan van hetzelfde Gericht, het Richterlyk gebod executie te doen gewinnen; dog deze manier van executeren is te kostbaar om gevolgd te worden, en vind ook geen fundamenten in dit geheele Landrecht, om te besluiten dat dezelve noodzakelyk is.]

A R T. VII.

Maer by aldien Bericht overgelevert wordt, ende den Beklaagde daer by komt in oppositie, soo sal op verzoek van den Klager 't Gericht tegens seeckeren korten dagh op de plaatse, daer het Goedt gelegen is, soo sulcks na de gelegentheyd van de saake nodig gevonden wordt, of anders op de gewoonelyke vergaderings-plaatse, verschreven worden.

I N H O U D.

1. *Wat het Bericht van Beklaagde moet in houden.*
2. *Of een Beklaagde op afdoening insieren kan.*
3. & 4. *Reden waarom het Gericht, ter strydiger plaatse, gebouden,*

5. *En*

5. *En hoe hetzelfde, des nodig, verzogt word.*

1. [*Bericht overgeleverd word, en de Beklaagde daar by komt in oppositie.* Het Bericht moet dan contineren eene verantwoording van de gepleegde daad en behoorlyke defensie van geen Spolie gecommiteerd, of Indracht in eens anders recht gedaan te hebben, Wassen. *Pract. jud. Cap. 12. n. 13. & Cap. 14. n. 14.*, waar by in fine geconcludeerd word, *dat de Klager zal worden verklaard in zynen eisch en conclusie niet te zyn ontfancklyk*, zomtyds de zaak 'er mageschapen zynde, met byvoeging, *de beklagde in de possessie van het strydige goed, maintinerende, flyvende en sterkende. Rechten van 't Over-Quart. loc. cit. n. 8.* En is wel te noteren, dat in cas van Spolie geene reconventie nog compensatie plaats heeft. Merula *fol. 301. in not.* Damhoud. *Pract. in civ. zak. Cap. 141.* Zoo nu het Bericht ingediend, en daar by iets anders behandeld word, dan middelen van oppositie, het zy dat de Beklaagde opgeeft, de Spolie reeds gerepareerd te hebben, of te zullen gerepareerd worden, of dat eene andere praeliminaire conclusie was genomen, zoude nog het gestatueerde by voorgaande 6. Art. ter executie gesteld, nog het Gericht verschreven konnen worden, voor dat den Klager zulks gecommuniceerd en hy daar op weder gehoord was.]

2. [*Zoo zal op verzoek van den Klager 't Gericht verschreven worden.* Om dat een Klager geoordeeld word het meest by de zaak geïnteresseerd te zyn, terwyl een Beklaagde meerendeels of in 't gebruik of de possessie blyft, en dus minder eene afdoening nodig heeft. Zoo 'er egter een Beklaagde aan gelegen was, dat de zaak afgedaan wierd, en een Klager verzuimde Gericht te verzoeken, zoude hy den Klager daar toe noodzaken, of anders tot kost en schadeloze absolutie van die instantie ageren konnen.]

3. [*Te*

3. [*Tegens zekeren korten dag.* Dat is binnen weinig dagen; dog gemeenlyk is zulks veertien dagen, na dat het Gericht verzogt is.]
4. [*Op de plaatze daar het Goed gelegen is.* Dat is in het Kerspel of Dorp, daar het quaestieuse parceel legt, om, des nodig, het goed, daar verschil over is, in oogenschein te nemen. By de *Rechten van 't Over-Quart. loc. cit. n. 3.* staat *ter srydiger plaatze*; het is byna een algemeen gebruik, dat in Spolie-zaken of disputen over Limiet- of grondscheidingen van Landen, gebouwen &c. door het Gericht of Gecommitteerdens uit hetzelfde eene oculaire inspectie genomen word, het zy op verzoek van een der parthyen of last van den Richter op kosten van ongelyken. vid. *L. 8. §. 1. ff. finium regund. L. 44. ff. de Arbitris.* Simon van Leeuwen *R. H. R. lib. 5. part. 21. n. 7.* Merula *lib. 4. Tit. 64. Cap. 1. n. 1.* zegt: *geschillen van Limieten worden geprobeerd en getermineerd door inspectie oculaire, dat is door het betogen en beschouwen van de plaatsse contentieuse.*]
5. [*Zoo zulks na de gelegenheid der zake nodig gevonden word.* De redenen van noodzakelykheid kan een Beklaagde by zyn Bericht aandringen, of een Klager by zyn Request aan den Richter, waar by verschryving des Gerichts verzoekt, demonstrenen, als wanneer het ook ordinair geaccordeerd word, zoo 'er een bekwame plaats tot het houden des Gerichts ter srydiger plaatze zy.]

A R T. VIII.

Ende sal alsdan 't selye Gericht, by den
Klager

Klager op het ingekomen bericht mondelingh gerepliceert, ende daer op by den Beklaegde mondelingh gedupliceert zynde, over de gedane Klachte Recht doen,

I N H O U D.

1. *Hoe in deze geprocedeerd en Cautie gevorderd word.*
 2. *'Er heeft in deze materie zelden compensatie van kosten plaats.*
1. [*Op het ingekomen bericht.* De Klager moet dan dadelyk, na dat de klagte en Bericht gelezen zyn; het zy dat het Gericht oculaire inspectie (het welk ordinair voor het aanhoren der Replicq geschied,) heeft genomen of niet, mondeling repliceren, en de Beklaegde, daar tegens zyne Duplicq doen; voor af kan evenwel een klager, gelyk tusschen Bezaat en Ontzaat en in andere zaken, van den Beklaegde eiffchen behoortlyke cautie *Tit. 9. Art. 17.* En wanneer ook *in limine procesus* daar op niet gelet was, en de zaak vervolgens door het Gericht tot schryven gewezen wierd, zoude dan nog die cautie, na dat de zaak reeds bepleid was, kunnen gevorderd worden. *ibid. Art. 21.*]
 2. [*Over de gedane klagte recht doen.* In zaken van dezen natuur heeft zelden compensatie van kosten plaats *Cancell. Ordonn. d. a. 1622. Art. 30.*]

A R T. IX.

Ten waere den Klager neffens zyne mondelinge Replyk nieuw bewys inbrachte, ende den beklaeghde tyd verfochte, om daer tegens syne Condtfchappen te beleggen of ander bewys te produceren,

in welcken val Parthyen geordonneert mach worden verder te schryven, ende de decisie van de saecke uitgesteldt worden tot een ander Gericht, 't welck sal uytgeschreven worden, na dat de saecke aen handen van den Landtschryver of Secretaris sal zyn volschreven.

A R T. X.

Ten welcken eynde het Gericht Parthyen ordonneren sal, hun Replyk ende Duplyk aen handen van den Landt-Schryver of Secretaris te leveren binnen seckere korte termynen van veertien dagen of ses weecken ten langhsten, op pœne van absolut versteck.

[Wanneer dus geene nieuwe bewyzen by Duplicq gevoegd worden, word de zaak *de plano* afgedaan; dog anders wisseld men de Schriftuur, als in andere zaken, waar van *Tit. 10. Art. 11. & 12.* gehandelt word.]

A R T. XI.

Ende sal in alle de voorsz. Possessoire saecken het Gericht worden gehouden met drie Gerichts-luyden of Schepenen.

A R T.

A R T. XII.

Staende niet-te-min den Klager of Be-
klaegde vry, een meerder getal van Ge-
richts-luyden of Schepenen te verfoec-
ken, mits dat foodanigh meerder getal
fal blyven ten koste ende laste van de
gene, die het verfoeckt, sonder onder-
scheyd of hy de saecke wint of ver-
liest.

[*Zonder onderscheid.* Dog zoo parthyen te zamen
een meerder getal Leeden verzoeken, geschied zulks
op kosten van den geenen, die in 't ongelyk bevonden
word. Zoo als *Tit. 1. Art. 13.* ook scheid begrepen
te moeten worden.]

A R T. XIII.

Die buyten de ordinaris Ingangen Rech-
tens in syne Possessie geturbeert wordt,
sal daer over mogen klaegen of aen den
Officier, of aen het Hoff Provintiael,
tot desfels keure ende optie.

I N H O U D.

1. De Klage geschied aan den Officier, onder wiens Territoir het Goed gelegen is.
 2. En heeft de Keur om ten Landrechten of voor den Hove te procederen, zoo wel omtrent Heerlykbeden als andere Gerichten, plaats.
1. [Aan den Officier. Waar onder het Goed gelegen, en op zodane wyze als *Art.* 4. gezegt is.]
 2. [Keur en optie. En zulks zoo wel omtrent Spolie in de Hooge Heerlykheden als andere Gerichten gecommiteerd. *Sententie van 't Hof d. d. 10. Febr. 1634.* En komt deze Articul ook over een met de *Rechten van 't Over-Quartier loc. cit. n. 22. Landschaps Resol. d. d. 16. Nov. 1582. Pl. B. 2. d. Col. 21.*] *Cancell. Ordn. d. d. 10. July 1622. Art. 30. Landr. van Zutphen Tit. 12. Art. ult.* By het Landrecht van Veluwe word dit wel niet gevonden; dog ziet egter Goris *ad Conf. Velav. pag. 119. n. 4.* Wat zoo een geturbeerde of gespolieerde moet bewyzen, daar van ziet Schraff. *ad Reformat. Velav p. 115. n. 8. Radel. Decis. 62.*

A R T. XIV.

Die klachte heeft geen plaats, als jaar ende dagh na de Storinge, Indracht of Spolie verlopen zyn, maer deselve moet binnen Jaer en dagh in 't werck gestelt worden.

I N H O U D.

1. Jaar en dag, *boe gerekend word.*
2. *Uitzondering van dezen Regul.*

1. *Jaar en dag.* Dat is één jaar, zes weeken en drie dagen, volgens *Tit. 5. Art. 6.*, waar van *Tit. 27. Art. 29.* ook word mentie gemaakt, add. *Goris Advers. Tract. 3. Cap. 9. n. 40.*

2. [*Verlopen zyn.* Ten waare, dat een Klager beweze door wettige oorzaken belet te zyn geweest eerder te hebben kunnen ageren, ofte ook met Eede verklaarde het gepleegde Spolie niet eerder geweten te hebben. *Schraff. Veluw. Practif. pag. 32.* Die tweemaal van den zelven perfoon en in hetzelfde Goed binnen 'sjaars is geturbeerd geweest, mag over het eerste geval *ex capite Spolii* ageren, en het tweede daar laten. *Sententie van het Hof* geallegeerd by *Schraffert Cod. Gelr. Zutph. voce Spolie Art. 3.*]

A R T. XV.

Men mach oock, gelyck hier voor geseight is, met Gerichtelycke klachte procederen in cas van gedaen geweld aen ymants Perfoon in syn Huys of elders.

I N H O U D.

1. *Actie over personeel geweld kan op tweederlei wyze geïnstituëerd worden.*

2. *En*

2. *En moet een Klager in deze ook zyne Klage verburgen.*
3. *Voor dato van 't Land Recht procedeerde men by Peinding.*
4. *Wat geweld aan Personen is.*
5. *En hoe in iemands Huis al gepleegd word.*
6. *Zodane geweld mag ook met geweld gkeerd wordena*

1. [Gelyk by de voorgaande Articulen gehandeld is over het geweld, dat iemand in het rustig en vreedig gebruik zynere goederen gedaan is, zoo handelen deze en de volgende Articulen van het geweld, dat iemand in zyn persoon aangedaan word: zynde het woordje *mag* alhier te regt gesteld, om dat, volgens den laastten Articul, over diergelyk geweld, ook by Bezaat kan worden geprocedeerd.]

2. [Gelyk hier voren gezegt is. Deze woorden moeten mede toegepast worden, op het geene Art. 2. & 3. gezegt word van de Verburging der Klage, in die beide gevallen, door den Klager te doen, en waar toe dezelve ook in cas van mondelinge Klage gehouden is, zoo als in den volgenden 18. Art. vooronderfeld word.]

3. [Met Gerichtelyke Klage procederen. Voor dato van het Land-Recht geschiede zulks met Peinding, gelyk ons uit verscheide Actens gebleken is.]

4. [In cas van gedaan geweld aan iemands persoon. geweld dat iemands persoon aangedaan word, geschied gewapender hand of ongewapend. S. van Leeuwen R. H. R. 4. B. 36. d. §. 1. en bestaat niet altyd in slaan en stoten, maar kan ook gepleegd worden door hem iets te ontnemen met geweld of denzelven te beletten zyn weg of werk te vervorderen, en diergelyke zaken meer.]

5. [In zyn Huis of elders. geweld in iemands Huis word gepleegd, niet alleen door in hetzelfde baldadig-

Q 2

heden

heden te plegen, te drygen en te slaan, of ons iets, daar uit, te ontnemen, maar ook door tegen wil en dank van iemand of tegen die van de familie of dienstbodens, in Huis te lopen, met intentie om geweld te plegen. Volgens de *Rechten van 't Over-Quart.* 6. d. 2. *Tit. §. 4.* vermogen zodane geweldenaars gekwetst of doodgeslagen worden, zonder aan den Heer of parthy te verbeuren. En het is ook geen twyffel of iemand mag, na omstandigheden, geweld met geweld keeren, terwyl de defensie een natuurlyk recht is.]

A R T. XVI.

Oock als ymant geslagen, gestooten, gequetst, of anders eenige dadelycke Injurie aengedaen is.

I N H O U D.

1. Definitie wat Injurie is.
2. Wat onder dadelyke gerekend word.
3. Hoe al begaan word.
4. Iemand kan in persoon en familie geïnjureerd worden.
5. Heeren in de persoonen van bunne Domesticquen.
6. Dog dan moet van de intentie klaar blyken, anders moet de domesticq zelve ageren
7. Over Injurie aan doode menschen gepleegd, kan door de Erfgenamen worden geageerd.
8. Egtelieden competeerd over en weder geen actie.
9. Ook niet die de Injurie retorqueerd.
10. Een man kan ook wegens boon, door zyn vrouw gepleegd, aangesproken worden, en hoe verre daar in gehouden is.
11. In hoe verre in reële Injurie aforaging te pas komt.
12. Tegen den lastgever kan ook actie geïnstitueerd worden.

1. [Of anders eenige dadelyke Injurie aangedaan is: Door Injurie word in het algemeen verstaan, zodane daden of gezegdens die iemand in zyn lighaam, waardigheid, of goeden naam beledigen, en met dat opzet geschieden om hem oneer of sinnedigheid aan te doen.
2. Onder de dadelyke of reële Injurie, waar van deze Titul alleen spreekt (als konnende wegens verbale Injurie niet by Klagte geëgeerd worden) is ook begrepen die met gebaarden geschied; En kan dus begaan worden niet alleen met slaan, stoten of kwetzen van een ander, maar ook met het opligten van de hand om te slaan. *L. 15. §. 1. ff. de Injuriis*; iemand moedwillig drek en onreinigheden op het lyf te werpen. *L. 1. §. 1. ff. de extraord. Criminib.* en veele andere gevallen, die eene dadelykheid involveren, als in *dict. L. 15. ff. de Injuriis* te zien, als mede by J. Moorman *Verbandeling over de misdaden en straffen 2. B. 19. Hoofd. §. 3. Carpzov. Pract. Crimin. P. 2. quest. 92. n. 3. Wassen. Pract. jud. Cap. 19. Damhoud. Pract. in*
4. *Crimin. zak. Cap. 125.* Iemand kan Injurie aangedaan worden, niet alleen in zyn eigen persoon, maar ook in de perfoonen, op welke hy een nauwe betrekking heeft. Zoo kan iemand ageren in cas van Injuriezyn vrouw en kinderen aangedaan. *L. 1. §. 3. 5. & 8. ff. de Injuriis.*
5. Wanneer aan Dientboden Injurie gepleegt word, tot tort van derzelve meesters of vrouwen, competeert zoodane meester of vrouw niet alleen actie van Injurie, maar ook tot vergoeding van 't geen dezelve, daar door, in hunnen dienst zyn verkort. *H. de Groot Inleid. 3. B. 35. d.* Dog zoo de intentie van Injurie, ten aanzien van de Meester of vrouw niet kan bewezen worden, moet de domesticq zelve ageren; terwyl hedendaags de Liveryrok niet anders gedragen word, als om te weten wiens domesticq het is, zonder dat die aan den Heer of vrouw een ander recht op den knegt geeft, als of hy geen livery droeg.
7. J. Moorman *loc. cit. 2. B. 9. Cap. n. 9.* Injurie doode menschen aangedaan, het zy door de begraafnis

te verhinderen, de beenderen op te delven als anderzints, raakt de naaste Erfgenaamen, die daar over, elk in solidium, een recht tot actie van Injurie hebben, volgens Sande *Decif. Frif. lib. 5. Tit. 8. def. 2.* Wien verders actien van Injurie, een derde aangedaan, competeren, ziet Waffenaar *Pract. jud. Cap. 19. n. 15.*

8. H. de Groot *loc. cit.* Dog Egtelieden is den een tegens den ander, geene actie van Injurie geboren. Sande *Dec. Frif. lib. 5. Tit. 8. def. 10.* zie egter Waffenaar

9. *loc. cit. n. 12.* Gelyk ook niet den geenem, die, getergt of geflagen zynde, wederom tergt of ftaat; wyl er dan is compensatie van Injurie tegen Injurie en misdaad tegen misdaad. Schraffert *Vel. Pract. pag. 139.* Waffenaar *loc. cit. n. 10. et D. D. ibid.* Gelyk nu een man actie van Injurie competeerd, wegens hoon, zyn vrouw aangedaan, zoo is hy van de andere zyde ook convenibel wegens Injurie door zyn vrouw een ander aangedaan, en gehouden het gewysde te voldoen, voor zoo verre de condemnatie in een fomme gelds bestaat. Rodenburg *de jur. conjug. Tr. 3. Cap. 2. & Voet ad Tit. ff. de judiciis §. 17.* En moet

10. de actie tegens hem geïnstituëerd worden. Schraffert *Vel. Pract. loc. cit. pag. 134.* Welke personen al, en welke geene Injurie konnen begaan, zie by Waffenaar *loc. cit. n. 11.* J. Moorman *loc. alleg. n. 25.* & J. Damhouder *loc. cit.* In cas van reële Injurie komt geene afvraging, of men de Injurie wil retracteren, te pas, wyl gedane zaken geen keer hebben, Schraffert

11. *Vel. Pract. pag. 128. & 131.* Egter laat men gemeenlyk, voor het doen der Klagte, den Injuriant afvragen of hy, wegens gepleegde Injurie, zekere fomme tot profitable Amende wil voldoen, en, zoo men eenig ongemak of wonde bekomen heeft, mede de kosten, die ter curering zyn aangewend, waar toe een Injuriant ook gehouden is. zie Schomaker *Adv. 3. deel Conf. 94. n. 30.* H. de Groot *Inleid. 3. B. 34. deel.*

12. En ftaat te weten, dat deze actie niet alleen kan geïnstituëerd

fitueerd worden tegen den Injuriant, maar ook tegen den geenen, die bezorgd heeft, dat zodane reële Injurien gepleegd zyn, gelyk, by voorbeeld: wanneer iemand door zyn domesticquen een ander heeft doen slaan, kan de actie tegen den lastgever aangevangen worden. zie sententie by Schomaker *Adv. 3. deel Conf. 94. n. 2.-3. 4. & D. D. ibid.* zie egter Huber *Heden- daagsche Rechtsgel. p. 2. lib. 1. Cap. 20. n. 11.]*

A R T. XVII.

Maer dese Klachte geschiedt mondelingh aen den Richter, oircondt Gerichts-luyden ende Schepenen.

I N H O U D.

1. *Wat by 't passeren dezer Klachte moet geobserveerd worden.*
2. *Op wat wyze gepasseerd word.*

1. [*Mondeling.* Dat is by eene acte van comparitie, die de Klager exhibeerd, en daar by hy het geval verhaald, zoo als dezelve in de Weet, by den volgende 18. Art. voorkomende, geïnferreerd is. Dienende wel te worden gelet, dat in de acte de dag of datum, op welke de Injurie gepleegd is, word uitgedrukt, ten minsten het jaar en de maand, om dat 't anders voor een Beklaagde moeijelyk zou zyn zyn *alibi* te bewyzen, en op dat daar uit kan gezien worden, of de actie ook is geprescribeerd; anders zoude, by gebrek van dien, de geheele instantie vervallen, zoo de Beklaagde deswegen excipieerde. Schraffert *ad Reformat. Vel. Cap. 12. Art. 1. n. 7.]*

2. [*Aan den Richter oircond Gerichtsluiden of Schepenen.* Deze Klachte geschied by comparitie voor den

Officier en twee Gerichtsluiden, en word dus anders gepasseerd als een Bezaat, Peinding of Inleiding, welk onderscheid binnen Nymegen ook geobserveerd word.]

A R T. XVIII.

Van de voorfz. Klachte fal onder het Zegel van den Richter, ende onderteekeninge van den Landschryver of Secretaris een schriftelycke weet gedaen werden aen den Beklaeghde, onder anderen met desen inhoudt, dat hy binnen den tyd van veertien dagen na den ontfangh komen ende van syner zyde oock Borgstellen fal, van ten Rechte te staen, ende het gewysde te voldoen.

I N H O U D.

1. *In welke gevallen van het Zegel van den Richter &c. al gebruik gemaakt word.*
 2. *Weet van een Mondelinge Klachte.*
 3. *Clausul die gemeenlyk de Klachte ingevoegd word.*
 4. *Tyd tot Borgstelling door een Beklaegde te doen, wanneer begint te lopen.*
 5. *Klager moet ook Borg stellen.*
 6. *Zodane Borgstelling word, by de oppositie tegen andere klagten, niet gevorderd.*
 7. *Reden waarom in deze nodig.*
 8. *Effect der Borgstelling.*
11. *[Zegel van den Richter en onderteekeninge van den Landschryver. Niet alleen in dit geval, maar in alle publicque Actens vind het plaats, dat dezelve met 's Richters Zegel bezeguld, en door een Landschryver of Secretaris betekend worden, zelfs in zodane Actens die*

die op den naam van het Gericht uitgaan. In de Steden ziet men gemeenlyk, dat, ter spoediger expeditie van zaken, één Lid geauthoriseerd is tot het passeren van zommige Actens, als Volmachten, beëdigen van Kondschappen en zoortgelyke, die op den naam van het geheele Collegie afgaan; en dat de ondertekening derzelve door een Secretaris, met bekräftiging van 's Stads Zegul, geschied; Aan welke indiervoegen gepasserde en geëxpedieerde Actens volkomen geloof moet gegeven worden uit kragt van den Eed, die door zodane personen, by aanvang hunner bediening, gedaan is. *Mascar. de probat. vol. 2. Concl. 950.*]

2. [*Een schriftelyke Weet gedaan worden.* Deze Weet geschied op zodane wyze als Titul 2. ad Art. 2. van Bezaat gezegt is, en waar by de Richter niet alleen de mondelinge Klage infereerd, maar ook eene boete bepaald. Zie volgende acte,

” Ik Frans Godert Baron van Lynden, Vryheer van
 „ Hemmen en Blitterswyk, Burggraaf, Richter en
 „ Dykgraaf des Ryks van Nymegen &c. &c., laet
 „ uw Willem Crol hier mede Gerichtelyk weten: dat
 „ uw Broeder Hermen Willemsse Crol aan my, oir-
 „ cond Gerichtsluiden Gerrit Faes en Johan Wermen,
 „ mondeling geklaagt heeft; dat, niet tegenstaande hy
 „ Klager op den 29. Maart 1765., vermogens Pagt-
 „ conditie, van zyne Moeder Maria Hermens, Wedu-
 „ we Willem Crol gepagt heeft haar Huis, Moeshof
 „ en Bouwland; het egter gebeurd is, dat gy Be-
 „ klaagde hem Klager geweldadiglyk menigvuldige
 „ reifen, zoo in huis als buiten 't zelve, zoo op zyn
 „ Land als elders, met slaan en stooten van hem Kla-
 „ ger en zyne swangere Huisvrouw, gestoort, belet
 „ en gehinderd hebt om zyn voorz. gepagte Goed te
 „ gebruiken; hebbende op verscheide reifen het Koorn
 „ op het Veld staande met geweld weg gehaald, en
 „ zelfs in zyn huis van den balk weggenomen.

- „ Dat gy Beklaagde 't vlas by Klager bezaaid eerst hebt
 „ gewied en naderhand geploken en na u genomen.
 „ Dat gy Beklaagde de Erwtten, Pruimen en ande-
 „ re Vrugten uit den gepagten Tuin hebt gehaalt.
 „ Dat de Klager bezig zynde om de wanden van
 „ het gehuurde huis te leemen, daar in door u Be-
 „ klaagden is gestoord, die aan 'tleemen van 'tge-
 „ melde huis gegaan zyt.
 „ Dat gy Beklaagde al verder het Land, het geen de
 „ Klager hadde gereet gemaakt, hebt komen toezaaijen.
 „ Dat gy Beklaagde de Kool en andere Groentens
 „ door den Klager gepoot, geruineerd en uitgetrokken
 „ hebt, ook het Knol-groen uitgeploken en wegge-
 „ haald, en andere fytelykheden meer hebt gepleegt.
 „ Dat gy Beklaagde den Klager, by die occasie,
 „ meermaals hebt gescholden, ook op zeker Erfhuis
 „ gedreigt, dat gy hem Klager de kop zoud afhou-
 „ wen en mishandelen.
 „ Dat gy Beklaagde de Huisvrouw van Klager in
 „ Klagers eigen huis hebt geruggeld en geslagen.
 „ Dat gy Beklaagde u eindelyk ook niet ontzien
 „ hebt om den Klager te slaan en te mishandelen in
 „ zyn aangezigt.
 „ Dat de Klager daar van zedert eenige maanden
 „ van tyd tot tyd aan den Scholt van Wichen, en aan
 „ den Heer Fiscaal kennis heeft gegeven.
 „ Dewelke daar omtrent wel eenige ordres hebben
 „ gesteld, om die feytelykheden aan u Beklaagden te
 „ verbieden.
 „ Dog dewyl gy Beklaagde met uwe violentien voort-
 „ gaat, en schromelyke dreigementen doet, en dat daar
 „ uit niet anders te dugten is, als moord en doodslag.
 „ Zoo heeft de Klager niet langer afkonnen zyn,
 „ deze mondelinge Klage daar over te doen en te
 „ contenderen.
 „ Dat u Beklaagden mogt worden bevolen en ver-
 „ boden, gelyk geschied kragt dezès, om, op zekere
 „ poene by u te verbeuren, welke ik Amptshalven
 „ by

by dezen op vyftig Heeren ponden bepaale den Klager in 'tgebruik van zyn gehuurde Huis, Hof en Land vredig te laten zitten, en u in 'tvervolg te wagten om Klager met woorden of werken te injurieren, voorts te betalen aan den Klager een fchadepenning, voor 'tweggehaalde Koorn, uitgeploken Vlafch, weggehaalde Tuin-vrugten en geruineerde en bedorve zaaijing en Tuin-vrugten, eene fomma van honderd gulden.

" Als mede de dadelyke Injurie aan de fwangere vrouw van Klager, en Klager zelfs, gepleegd, te beteren met eene fomma van gelyke honderd guldens en u te wagten des verder te ondernemen, cum expensis.

" Stellende de Klager tot Verburging van deze Klagte, zyn portie in 't voorfz. Huis, Moeshof en Bouwland in 't Buurfchap Woefick gelegen, als na Rechten.

" Met deze expresse inthimatie, dat gy Beklaagde, binnen den tyd van veertien dagen na den ontvang dezès, komen ende van uwe zyde ook Borge ftellen zult van ten Rechten te ftaan en 't gewysde te zullen voldoen; of dat, by gebreke van dien, op verder aanhouden van den Klager, tegens u gedaan zal worden, wat Rechtens is, waar na gy u kund reguleren.

" Dies 't oirconde heb ik myn aangeboren Zegul hier beneden op doen drukken. Actum op des Furfstendombs Burgt binnen Nymegen den 9. November 1765. "]

3. Gemeenlyk voegd een Klager in zyn Klagte of Bezaat ook de Claufule: " Dat hy bereid is met folemneele Eede uit te fweren, dat hy om gelyke fomme, zulk eene Injurie niet zoude willen lyden, cum expensis. Ofte &c. "

4. [Na ontvang. Dat is na bekomene Infinuatie van de Weet der Klagte. Schraffert *ad reformat. Velas. Cap. 12. ad Art. 3. n. 1.*

5. [Ook

5. [*Ook Borge stellen zal.* Wordende dus in deze woorden de verpligting van een Klager, tot verburging zyner Klagte, door het relative woordje *ook*, verondersteld, ofschoon dezelve anders niet, met duidelyke woorden, in de drie voorgaande Articulen is geboden: dog vergelyk het genoteerde *ad Art. 15. n. 2.* En word in deze eene genoegzame Cautie gerequireerd en geene juratoire Cautie toegelaten, als op *Art. 21. seq.* gezegt word.]
6. [*Van ten Rechten te staan.* In de materie van de Klagtens *Art. 2.* en *5.* gemeld, word van een Beklaagde in 't geheel geene Cautie, voor dat een Klager die ten dage dienende van hem eischt, gesteld, veel minder eene Cautie van natuur als deze; En is dezelve aanmerkelyk, ten aanzien van een geërfd Ingezetten; dog moet gerekend worden tot de natuur en graviteit der Actie te behoren, en schynd dus de reden mede hier in te resideren, dat zodane zaken, mer Crimineele bynagelyk gesteld worden. Schraffert *Obs. pract. obs. 136. n. 3.* Ten aanzien van een vreemde ondertuffen is 't notoir, dat de Richter, aan wien de klagte geschied, geene jurisdictie over hem kan exerceren, zoo hy zig zelve, door 't stellen van zodane Cautie, het Rechtsgebied niet onderwerpt; het welk in deze ook gerequireerd word eer en bevorens den Beklaagden, volgens *Art. 20. seqq.*, een dag van Rechten word gelegd. zie ook Aanteekeningen hier voor op *Tit. 2. Art. 1. n. 5.* en *Art. 23. buj. Tit.*]
8. [*En het gewysde te voldoen.* Deze Borgstelling is van die kragt, dat, een verweerder gecondemneerd zynde, de Borg direct en zonder eenig nieuw Proces kan aangesproken en de sententie tegen hem ter executie gesteld worden tot praestatie van dat geene, waar toe een Verweerder gecondemneert is.] Schraffert *ad Reform. Vel. pag. 150. n. 1.*

A R T. XIX.

Welcke veertien dagen oock kunnen worden verkort, als den Beklaegde niet ge-erft of gegoedt is binnen defelve Jurisdicctie, of als het een vreemd Man is, van dewelcke men met reden kan vreefen, dat hy ontwycken fal.

Verkort. Volgens het Land-Recht van Veluwe *Cap. 12. Art. 3.* moeten die geenen, welke niet genoegzaam geërfd zyn, aanftonds borge stellen.

Binnen de Jurisdicctie. zie *Tit. 3. Art. 5.*

A R T. XX.

Naer gedane contra-verborginge fal den Beklaegde by den Richter een dagh van Rechten werden geleght tegens den naesten Gerichts-dagh, sonder dat daer over eenigen anderen Ingangh van Rechten fal behoeven genomen te worden, ende fal als dan in die faecke voort procedeert worden, als in andere faecken.

I N.

I N H O U D.

1. Conformiteit van dezen Articul met het Land-Recht van Veluwe.
2. Op wat wyze de zaak aan de Bank gebragt wordè
3. Manier van procederen aan 't Gericht,

1. Deze Art. is conform 't Land-Recht van Veluwe Cap. 12. Art. 5.

2. [Een dag van Rechten worden gelegd. Zulks geschied op instantie van den Klager en op zodane wyze als Tit. I. Art. 27. van een Richterlyke Citatie, tegens eene extraordinaire Gerichts-dag, gezegt is, uitgezonderd, dat deze Citatie geschied om te compareren op den eerst komftigen ordinairis Gerichts-dag.]

3. [Voort geprocedeerd worden, als in andere zaken. Dus dat de Klager justificeerd zyne klagte en door den Beklaagden gediend word van Antwoord met een Conclusie tot niet ontfankelykheid, en dat vervolgens word gerepliceerd en geduplicateerd.]

A R T. XXI.

Maer zoo den Beklaeghde geen contra-verborginge dede, sal den Richter op aenhouden van den Klager des Beklaeghdens Perfoon in verseeckeringe nemen, ende tegens seeckeren korten dagh verschryven drie Gerichts-luiden of Schepenen, om

naer

naer verhoor van Parthyen over de geda-
ne Klachte recht te doen.

I N H O U D.

1. Een Beklaagde, geene genoegzame Cautie stellende, moet zig ex carcere defenderen.
 2. Redenen waarom.
 3. En word, in zodane zaken, niet in contumaciam recht gedaan.
2. [Des Beklaagdens persoon in verzekering nemen:
Hier word dus een behoorlyke en genoegzame Cautie gevorderd, en zoo die niet kan worden gesteld, moet zig een Beklaagde uit de gevangenis defenderen] zonder dat 't hem te stude kan komen, dat hy een ryk en wel geposfessionieerd man ware, gelyk daar van een voorbeeld word opgegeven by Goris *ad Conf. Vel. Cap. 12*
2. Art 3. [En is de reden hier van, om dat zodane zaken de goede ordre en rust niet alleen ontroeren, maar ook s'waar en moeijelyk zyn, terwyl ze de eer en waardigheid van een mensch betreffen, welke met 't leven gelyk gesteld word. Schraffert *ad Consuet. Vel. pag. 169. n. 3.*]
3. [Na verhoor van parthyen. Zo dat, na dezen Art., in zaken van reële Injurie niet in Contumaciam regt gedaan, of een Beklaagde gecondemneerd word, zonder in zyne defenſie gehoord te zyn.]

A R T. XXII.

Dese klachte moet mede, gelyck de voor-
gaende,

gaende, binnen Jaer en dagh in 't werck gesteld worden.

I N H O U D.

1. *Reële Injurie præscribeerd met jaar en dag.*
 2. *Dog in Holland met 30. jaar.*
 3. *Decisie by 't Hof van Utrecht conform dit gestatueerde.*
1. *Deze Klagte moet binnen jaar en dag* Dat is de Actie moet volgens *Tit. 33. Art. 4.* begonnen worden; en daar mede is uitgemaakt de quaestie, of reële Injurien wel door verloop van jaar en dag præscribeeren, dan of dezelve
 2. niet perpetueel zyn: Welke laatste in Holland alzoov verstaan, volgens 't getuigenis van Neostad *Curia Holl. decis. 13. Groenew. in de Noten op Grotius Inleiding*
 3. *Boek 35. deel n. 9. in Verbis:* "Maar hoon, „dewelke met vuistflagen of diergelyke handdadighe- „den geschied, en word geenzints verjaard, als door „'tverloop van dertig jaren: het welk ook alzoov by „den Hove geoordeeld is." Ziet ook S. van Leeuwen *R. Holl. Regt 4. Boek 37. deel n. 3.* Dog conform dezen Art. is verstaan by 't Hof van Utrecht. *Radelant Decis. Curia Ultraj. decis. 121.*

A R T. XXIII.

Doch het staet te weten, dat men over geweld ymant in syn Persoon aengedaen, als mede over het ontnemen van gereed goed, ende over geledene reële Injurien oock mach procederen by Besaetonge, ende tegens vreemde Luyden by Arrest ende Gyselingh van derselver Persoonen.

I N-

I N H O U D.

1. Deze Articul bepaald zig alléén tot drie gevallen.
2. By Bezaat geprocedeerd wordende, kunnen reële en verbale Injurie in een libel worden vervat.
3. Hoe tegen vreemde albier geprocedeerd word.
4. Hoe op Veluwe.
5. Een gegyzelde kan onder Cautie ontslag verkrijgen.

1. [Over geweld. Deze Art. moet, buiten de drie by dezelve gespecificeerde gevallen, niet geëxtendeerd worden, zoo als geadviseerd is door J. Coets, J. van Eck en W. Swaan den 5. Juny 1695. in diergelyke quaestie voor 't Land-Gerichte van Neder-Betuwe *litispending*.
2. En heeft men door 't procederen by Bezaat dat vooregt, dat een Impetrant niet aanstonds behoeft Cautie te stellen, als mede dat hy, zoo 'er reële en verbale Injurie gepleegd is, dezelve in één libel vervatten, en eerst tot *recantatie*, voorts tot *profitable Amende* concluderen kan: zynde by sententie van het Land-Gericht des Ampts Over-Betuwe d. d. 1. May 1759., in zoodane zake, tusschen Gerrit Meeuwfen en Willem Derrikse aldaar *litispending*, verstaan, dat de Injurien door parthyen elkanderen aangedaan, moeten worden gehouden voor gecompenseerd, en daar door den aanlegger geen actie geboren te zyn, en dat derhalven is gedaan een kwaad Bezaat en een goed Ontzaat; met opheffing van de admiffie *pro Deo* door Impetrant provisioneel verkregen. Wordende over de verbale Injurie gesproken *Tit. 35. Art. 11.*]
3. [Vreemde luiden by Arrest. Offchoon gemeenlyk, in personele zaken, iemand moet aangefproken worden, ter plaatse daar hy woond, of by Arrest, ter plaatse daar hy ofte zyne goederen gevonden worden, zoo kan egter tegen iemand, wegens gepleegd excès, ook Klage gedaan worden, ter plaatse daar hy de fytelykheden gepleegd

B

heeft,

- heeft. Dog zoo een Beklaagde zig des niet bekroonde, en geen *contra*-verborging deede, zoude de zaak, op die wyze niet verder tegen hem kunnen vervolgd
4. worden. Volgens het Land Recht van Veluwe moet een vreemd man tot Borgstelling gearresteerd en voorts de zaak, tegen hem, by Klage, begonnen en vervolgd worden. Schraffert *ad Jus Vel. Cap. 12. ad Art. 4. n. 1.*]
5. [*Ende Gyzeling.* Zodane gearresteerde zou egter, onder behoorlyke borgtogt moeten ontlagen worden, om dat de actie *civilliter* geïnstituëerd word, en alle civile arresten onder Cautie kunnen afgedaan worden. Schraff. *loc. cit. n. 2.*]

ere